EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 4.4.2023
COM(2023) 180 final

POROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU IN SVETU

o delovanju ureditve inšpekcijskih pregledov tradicionalnih lastnih sredstev (2019–2021) na podlagi člena 6(3) Uredbe Sveta (EU, Euratom) 2021/768 z dne 30. aprila 2021 o določitvi izvedbenih ukrepov za sistem virov lastnih sredstev Evropske unije

POVZETEK

Komisija vsaka tri leta Evropskemu parlamentu in Svetu poroča o delovanju ureditve inšpekcijskih pregledov tradicionalnih lastnih sredstev. To poročilo vsebuje podrobnosti o inšpekcijskih dejavnostih v obdobju 2019–2021.

Kljub izzivom brez primere, s kakršnimi so se države članice in Komisija v tem obdobju srečevale zaradi pandemije COVID-19, je Komisija na področju tradicionalnih lastnih sredstev sprejela izjemne ukrepe, ki so v proračun EU prispevali dodatnih ***2,54 milijarde EUR****.*

Komisija je svoje ukrepe osredotočila na ***lažno prenizko ovrednoten uvoz tekstila in obutve iz Ljudske republike Kitajske*** *v Združeno kraljestvo in vse države članice. Komisija je uvedla postopek za ugotavljanje kršitev zoper Združeno kraljestvo, v katerem je Sodišče Evropske unije naposled razsodilo v korist Komisije (C-213/19). Ta prelomna sodba bo ne le prispevala znatne dodatne zneske tradicionalnih lastnih sredstev v proračun EU, temveč na splošno zagotavlja jasnost glede zbiranja tradicionalnih lastnih sredstev za prihodnost. Hkrati so države članice na tem področju znatno izboljšale svoje strategije kontrol. Da bi upoštevale morebitne izgube tradicionalnih lastnih sredstev v zvezi s tem, je do 31. decembra 2021 21 držav članic s pridržkom dalo na razpolago dodatnih* ***1,473 milijarde EUR*** *pred sodbo Sodišča Evropske unije.*

V povezavi z izstopom Združenega kraljestva iz EU 1. januarja 2021 je bilo izplačilo zneskov tradicionalnih lastnih sredstev, ki jih je Združeno kraljestvo še moralo plačati, uspešno zagotovljeno v skladu s Sporazumom o izstopu.

Komisija je okrepila svoje ciljno usmerjene ad hoc *ukrepe za zaščito proračuna EU, na primer z revizijo dokumentacije uvoza* ***sončnih panelov in celic****, deklariranih kot izdelek s poreklom iz Malezije in Tajvana. V zvezi s tem so države članice do 31. decembra 2021 dale na razpolago* ***647 milijonov EUR*** *dodatnih tradicionalnih lastnih sredstev.*

Hkrati so letne načrtovane inšpekcijske dejavnosti vključevale teme ***upravljanja računa A in računa B, zavezujočih tarifnih informacij, velikih podjetij*** *ter* ***protidampinških in izravnalnih dajatev****.*

Poleg tega je bilo treba zaradi ***pandemije COVID-19*** *več inšpekcijskih pregledov na kraju samem izvesti na daljavo glede na posebne razmere v državah članicah. Komisija in države članice so se morale zato zelo potruditi, da so ostale učinkovite in uspešne. V ta namen je Komisija prilagodila svojo splošno strategijo načrtovanja in izvajanja inšpekcijskih pregledov, na primer z uvedbo dodatnih revizij dokumentacije in ad hoc inšpekcijskih pregledov ter prožnejšo obravnavo novih trendov in tveganj, ki vplivajo na tradicionalna lastna sredstva.*

Nazadnje poročilo vsebuje tudi druge redne dejavnosti, ki se izvajajo za zaščito finančnih interesov EU: nadaljnje spremljanje dopisov s predhodnimi ugotovitvami Evropskega računskega sodišča, pregled neizterljivih pravic, ki so jih države članice odpisale, obravnavo napak držav članic, upravljanje podatkovne zbirke v zvezi z goljufijami in nepravilnostmi ter pomoč državam kandidatkam.

1. UVOD

Med letoma 2019 in 2021 je bilo danih na razpolago več kot **60 milijard EUR** (neto) tradicionalnih lastnih sredstev[1] z letnim povprečjem okoli 20 milijard EUR.

Inšpekcijski pregledi tradicionalnih lastnih sredstev temeljijo na Uredbi Sveta (EU, Euratom) št. 608/2014 z dne 26. maja 2014[2], ki je bila razveljavljena z Uredbo Sveta (EU, Euratom) 2021/768 z dne 3. aprila 2021[3].

Komisija vsaka tri leta[4] Evropskemu parlamentu in Svetu poroča o delovanju ureditve inšpekcijskih pregledov tradicionalnih lastnih sredstev.

V tem poročilu je opisano in analizirano delovanje sistema inšpekcijskih pregledov tradicionalnih lastnih sredstev med letoma 2019 in 2021[5]. Poročilo vsebuje tudi opis inšpekcijskih pregledov tradicionalnih lastnih sredstev, ki jih je v tem obdobju opravila Komisija, in vključuje druge dejavnosti, opravljene za zaščito finančnih interesov EU:

— inšpekcijske preglede na kraju samem ter ciljno usmerjene revizije dokumentacije, ki jih je Komisija opravila v državah članicah, in z njimi povezano nadaljnje spremljanje,

— nadaljnje spremljanje dopisov s predhodnimi ugotovitvami Evropskega računskega sodišča,

— pregled neizterljivih pravic, ki so bile odpisane,

— obravnavo napak držav članic, katerih posledica so izgube tradicionalnih lastnih sredstev,

— upravljanje podatkovne zbirke v zvezi z goljufijami in nepravilnostmi (OWNRES),

— pomoč državam kandidatkam,

— prispevek k spremembi uredbe o dajanju lastnih sredstev na razpolago[6].

Zgoraj navedene dejavnosti zagotavlja majhna ekipa 15 oseb. Inšpekcijski pregledi na kraju samem in geografska odgovornost za države članice pa so porazdeljeni med sedem glavnih

[1] Carinske dajatve na proizvode, ki se uvažajo iz tretjih držav, in prelevmani na sladkor.

[2] Uredba Sveta (EU, Euratom) št. 608/2014 z dne 26. maja 2014 o določitvi izvedbenih ukrepov za sistem virov lastnih sredstev Evropske unije (UL L 168, 7.6.2014, str. 29).

[3] Uredba Sveta (EU, Euratom) 2021/768 z dne 30. aprila 2021 o določitvi izvedbenih ukrepov za sistem virov lastnih sredstev Evropske unije ter razveljavitvi Uredbe (EU, Euratom) št. 608/2014 (UL L 165, 11.5.2021, str. 1).

[4] V skladu s členom 6(3) Uredbe Sveta (EU, Euratom) št. 608/2014 in Uredbe Sveta (EU, Euratom) 2021/768.

[5] Poročilo je osredotočeno na preverjanja, ki sta jih opravili instituciji EU (Komisija in Računsko sodišče). Ne vključuje pa preverjanj, ki so jih opravile države članice in katerih podrobni rezultati so objavljeni v letnem poročilu, pripravljenem na podlagi člena 325 Pogodbe o delovanju Evropske unije.

[6] Uredba Sveta (EU, Euratom) št. 609/2014 z dne 26. maja 2014 o načinih in postopkih za dajanje tradicionalnih lastnih sredstev ter lastnih sredstev iz naslovov DDV in BND na razpolago ter ukrepih za zagotavljanje denarnih sredstev (prenovitev) (UL L 168, 7.6.2014, str. 39). Ta uredba je znana kot „uredba o dajanju lastnih sredstev na razpolago“.

inšpektorjev. Ekipa zagotavlja, da se tradicionalna lastna sredstva zbirajo pravočasno in pravilno z dosledno uporabo pravnih določb med državami članicami. Ekipa obenem zagotavlja svetovanje med inšpekcijskimi pregledi in možnost, da se vsaj dvakrat letno o vseh pomembnih vprašanjih razpravlja na zasedanjih Svetovalnega odbora za lastna sredstva.

2. OKVIR IN METODOLOGIJA ZA INŠPEKCIJSKE PREGLEDE TRADICIONALNIH LASTNIH SREDSTEV

2.1 Regulativni in operativni okvir za tradicionalna lastna sredstva

Države članice so po pravu EU dolžne zbirati tradicionalna lastna sredstva. Carinske dajatve, ki jih avtonomno poberejo, morajo dati na razpolago[7] proračunu EU, kot nadomestilo za stroške pobiranja pa lahko obdržijo 25-odstotni pavšal vseh zneskov tradicionalnih lastnih sredstev, danih na razpolago Komisiji[8], ne glede na dejansko nastale stroške. Države članice morajo izvajati carinsko kontrolo in poročati Komisiji.

Ne glede na to Komisija ohranja pomembna pooblastila za inšpekcijske preglede na tem področju. V zvezi s tem so inšpekcijski pregledi na kraju samem in na daljavo pomembno orodje za nadzor sistema zbiranja tradicionalnih lastnih sredstev, in sicer z več vrstami preverjanj[9] predpisov in dokumentov držav članic.

Komisija mora odgovoriti tudi na opažanja Računskega sodišča v njegovem letnem poročilu, posebnih poročilih ali dopisih s predhodnimi ugotovitvami ter na pripombe in priporočila, ki jih Evropski parlament pripravi v postopku razrešnice v zvezi z izvrševanjem proračuna. Komisija zagotavlja, da države članice pravilno uporabljajo pravila EU, in poroča proračunskemu organu.

Inšpekcijske dejavnosti Komisije imajo tri glavne cilje:

— ohraniti enake konkurenčne pogoje med državami članicami in gospodarskimi subjekti, ne glede na to, kje v EU je blago carinjeno, da se prepreči izkrivljanje konkurence;

— zagotoviti, da se tradicionalna lastna sredstva določijo pravočasno, in izboljšati izterjavo zneskov tradicionalnih lastnih sredstev. Komisija se mora prepričati, da države članice izpolnjujejo odgovornosti v zvezi z zbiranjem tradicionalnih lastnih sredstev in njihovim dajanjem na razpolago. Komisija preveri ukrepe držav članic v

[7] Z izrazom „dati na razpolago“ so mišljena plačila držav članic v proračun EU.

[8] Z leti se je ta odstotek spremenil z 10 % za zneske, dane na razpolago pred 28. februarjem 2001, na 25 % za zneske, dane na razpolago med 1. marcem 2001 in 28. februarjem 2014, ter na 20 % za zneske, dane na razpolago med 1. marcem 2014 in 28. februarjem 2021. Za zneske, dane na razpolago po 1. marcu 2021, se uporablja 25 %.

[9] **V zvezi s predpisi**: preverjanje določb držav članic v zvezi s sistemom zbiranja tradicionalnih lastnih sredstev. **V zvezi z dokumenti**: analiza računovodskih izkazov ter vseh vrst računovodskih dokumentov in datotek držav članic, vključno z njihovimi poročili o neizterljivih pravicah. **Inšpekcijski pregledi na kraju samem in na daljavo, revizije dokumentacije**: preverjanja skladnosti nacionalnih sistemov in temeljnih dokumentov z zakonodajo EU z računovodskega in carinskega vidika. Ti inšpekcijski pregledi se opravljajo skupaj z zadevnimi državami članicami.

zvezi z izterjavo tradicionalnih lastnih sredstev, vključno s pravočasnim obvestilom o carinskem dolgu in postopki izterjave, ki se zdijo potrebni;

— obveščati proračunski organ in posledično prejeti pozitivno razrešnico. Komisija na podlagi ugotovitev inšpekcijskih pregledov oceni učinkovitost in skrbnost držav članic v zvezi z določanjem in zbiranjem tradicionalnih lastnih sredstev ter njihovim dajanjem na razpolago, zahteva sprejetje ukrepov za odpravo morebitnih pomanjkljivosti in na koncu lahko poroča proračunskemu organu.

Poleg tega inšpekcijski pregledi prispevajo k zagotavljanju učinkovitega delovanja carinske unije, zaščiti proizvajalcev EU in enotni uporabi pravil EU, da se preprečijo vrzeli, ki bi jih goljufi izkoristili ali se izognili dajatvam, ki jih je treba plačati.

Ugotovitve inšpekcijskih pregledov zagotavljajo pomembne vhodne podatke za politiko prihodkov GD za proračun, kar zadeva regulativni okvir sedanjih in morebitnih prihodnjih lastnih sredstev. Te ugotovitve se posredujejo tudi drugim službam Komisije (GD za obdavčenje in carinsko unijo in Evropskemu uradu za boj proti goljufijam (OLAF)), da lahko ugotovljene pomanjkljivosti obravnavajo na ravni politik.

Novi sklep o lastnih sredstvih[10] in Uredba Sveta (EU, Euratom) 2021/768 o določitvi izvedbenih ukrepov se uporabljata od 1. januarja 2021. Poleg tega je za stalen razvoj olajšanja in poenostavitve trgovine potrebno redno prilagajanje kontrol tradicionalnih lastnih sredstev, ki jih opravljajo Komisija in države članice.

2.2 Cilji in metodologija za inšpekcijske preglede tradicionalnih lastnih sredstev na kraju samem in na daljavo

Glavni cilj inšpekcijskih pregledov tradicionalnih lastnih sredstev je zagotoviti, da so postopki, ki se uporabljajo v državah članicah, skladni z ustrezno zakonodajo EU, finančni interesi EU pa ustrezno zaščiteni, kjer se blago carini. Vsako leto se inšpekcijski pregledi osredotočajo na posebne carinske in računovodske teme. To podpira uskladitev in krepitev postopkov v državah članicah, da se dosledno zaščitijo finančni interesi EU.

Inšpekcijski pregledi Komisije na kraju samem se načrtujejo v okviru letnega inšpekcijskega programa, ki temelji na analizi tveganja in vsebuje teme, ki jih je treba pregledati v eni ali več državah članicah. Ti inšpekcijski pregledi se izvedejo s standardiziranimi postopki in vključujejo uporabo prilagojenih revizijskih orodij, da se zagotovi, da se inšpekcijski pregledi izvajajo dosledno. V letih 2020 in 2021 je bilo treba več načrtovanih inšpekcijskih pregledov na kraju samem zaradi pandemije COVID-19 izvesti na daljavo.

Teme inšpekcijskih pregledov se lahko predlagajo ne le interno, temveč jih lahko predlagajo tudi države članice ali druge službe Komisije (npr. GD za obdavčenje in carinsko unijo, urad

[10] Sklep Sveta (EU, Euratom) 2020/2053 z dne 14. decembra 2020 o sistemu virov lastnih sredstev Evropske unije in razveljavitvi Sklepa 2014/335/EU, Euratom (UL L 424, 15.12.2020, str. 1).

OLAF). Sodelovanje z drugimi službami se nadaljuje pri pripravi revizijskih orodij ter prek aktivne udeležbe GD za obdavčenje in carinsko unijo v inšpekcijskih pregledih. Poleg tega se opravi tudi posvetovanje z GD za obdavčenje in carinsko unijo, uradom OLAF in Pravno službo, ki zagotovijo pripombe, preden se poročila o inšpekcijskih pregledih predstavijo Svetovalnemu odboru za lastna sredstva. S takim pristopom se zagotavljata doslednost v vseh službah Komisije in enako obravnavanje vseh držav članic.

Komisija od leta 2020 glede na potrebe izvaja dodatne *ad hoc* inšpekcijske preglede in revizije dokumentacije, kadar so ugotovljena posamezna tveganja. Te ciljno usmerjene revizije dokumentacije se večinoma izvajajo na daljavo (npr. leta 2021 se je začela revizija dokumentacije v zvezi s sončnimi paneli).

3. INŠPEKCIJSKI PREGLEDI TRADICIONALNIH LASTNIH SREDSTEV, KI JIH JE KOMISIJA OPRAVILA V OBDOBJU 2019–2021

V obdobju 2019–2021 je Komisija opravila **56 inšpekcijskih pregledov** in na podlagi člena 2 Uredbe Sveta (EU, Euratom) 2021/768 sprejela 168 ugotovitev. Preglednica 1 zagotavlja pregled inšpekcijskih dejavnosti na posamezno državo članico v obravnavanem obdobju.

Od 168 ugotovitev jih je vsaj 118 imelo neposreden finančni učinek (70,2 %), 43 pa jih je imelo regulativni učinek (25,6 %).

Med inšpekcijskimi pregledi se ocenijo računovodske in carinske zadeve.

Preglednica 1: Pregled inšpekcijskih dejavnosti 2019–2021

Država članica	Upravljanje računov A in B		Povračila in ločene zadeve računa B	Zavezujoča tarifna informacija	Velika podjetja	Carinska vrednost	Sončni paneli	Protidampinške dajatve/ izravnalne dajatve
	2020	2021	2019–2021	2019	2019	2019–2021	2021	2021
AT		x	x			x	x	
BE	x		x		X	x	x	
BG	x		x			x	x	
HR		x	x			x		
CY		x	x			x		
CZ	x		x			x	x	
DK		x	x			x	x	
EE		x	x			x	x	
FI		x	x			x	x	
FR	x		x	x		x	x	x
DE	x		x	x		x	Inšpekcijski pregled 2018	x

EL	x		x			x	x	x
HU	x		x	x		x	x	
IE		x	x			x	x	
IT	x		x	x		x	x	x
LV		x	x			x	x	
LT		x	x			x	x	
LU		x	x			x	x	
MT	x		x			x	x	
NL	x		x		x	x	Inšpekcijski pregled 2018	x
PL	x		x			x	x	x
PT	x		x	x		x	x	
RO	x		x			x		
SK	x		x			x		
SI		x	x			x	x	
ES	x		x			x	x	x
SE	x		x			x	x	
UK	x		x	x		x	Inšpekcijski pregled 2018	
Skupaj	**28**		**28**	**6**	**2**	**28**	**21**	**7**

3.1 Računovodske zadeve

V obdobju 2020–2021 so bili inšpekcijski pregledi v zvezi z **zanesljivostjo računov A in B**[11] **ter povezanih izkazov** opravljeni v vseh državah članicah in Združenem kraljestvu. Ugotovljeno je bilo, da so postopki za pripravo teh izkazov skladni z zakonodajo EU in da zagotavljajo zaščito finančnih interesov EU. Ugotovitve, sporočene na podlagi teh inšpekcijskih pregledov, se med drugim nanašajo na nedoslednosti med obema računoma, pozno določitev carinskih dolgov in obvestilo o njih, nepravilne vknjižbe v oba računa, nepravilno izpolnitev izkazov in njihovih prilog ter pozne dvige z računa B.

Upravljanje računa A in računa B je bilo v vseh državah članicah preverjeno kot druga preverjena tema poleg glavne carinske teme. Inšpekcijski pregledi, opravljeni v obdobju 2019–2021, so potrdili, da je bila večina napak enkratnih in da so bile sistematične napake izjeme. Države članice so prevzele finančne posledice ugotovljenih nepravilnosti.

[11] Države članice vknjižijo tradicionalna lastna sredstva v enega od dveh računov:
– **navadni račun** (A) za izterjane ali zajamčene zneske (ti zneski se vplačajo v proračun EU),
– **ločeni račun** (B) za neizterjane zneske ali zajamčene zneske, ki se izpodbijajo. Tradicionalna lastna sredstva, ki ustrezajo **neizterljivim** carinskim dajatvam, se po določenem času dvignejo z ločenega računa. Taki zneski tradicionalnih lastnih sredstev morajo biti hkrati dani na razpolago (plačani) Komisiji, razen če jih ni mogoče izterjati zaradi višje sile, iz drugih razlogov, ki jih ni mogoče pripisati državi članici, ali ker so bile vknjižbe na račune ali obvestilo o carinskih dolgovih odloženi zato, da se ne ogrozi kazenska preiskava, ki vpliva na finančne interese Unije.

Splošno stanje se je izboljšalo, ker je Komisija pri inšpekcijskih pregledih upoštevala te teme in ker so države članice dodatno izboljšale elektronske računovodske sisteme, ki zmanjšujejo tveganje napak, povezanih z ročnimi posegi. Vendar pa si morajo države članice še naprej prizadevati za zagotovitev skrbnega upravljanja računov A in B ter zagotoviti vse informacije, ki jih zahteva zakonodaja, da se zagotovijo popolni, jasni in pregledni izkazi.

3.2 Carinske zadeve v obdobju 2019–2021

Za inšpekcijske preglede se izberejo carinske teme z največjim tveganjem za finančne interese Unije.

V tem triletnem obdobju so se inšpekcijski pregledi osredotočali na:

- strategijo kontrol na področju carinske vrednosti (2019, 2020, 2021),
- zavezujoče tarifne informacije (2019),
- strategijo kontrol velikih podjetij (2019, 2021),
- strategijo kontrol za protidampinške in izravnalne dajatve (2021).

V letih 2019, 2020 in 2021 je **strategija kontrol na področju carinske vrednosti** še naprej predstavljala pomembno tveganje za finance držav članic in proračun EU, kot so pokazali prejšnji inšpekcijski pregledi tradicionalnih lastnih sredstev in preiskave urada OLAF[12]. V celoti je bila ocenjena ali pa so bili v zvezi z njo sprejeti nadaljnji ukrepi med 44 inšpekcijskimi pregledi v vseh državah članicah in Združenem kraljestvu. Na splošno so se strategije kontrol v državah članicah znatno izboljšale: ustrezni profili tveganj za carinsko vrednost so določeni, v primeru dvomov pa se pred prepustitvijo blaga zahteva zavarovanje, kontrole pred prepustitvijo in po njej pa so bile okrepljene. Negativni učinek prenizko ovrednotenega uvoza tekstila in obutve iz Ljudske republike Kitajske se je zato po vsej EU znatno zmanjšal.

Analiza nedavnih podatkov o uvozu potrjuje ta zelo pozitiven trend.

Marca 2014, potem ko je urad OLAF izvedel skupno carinsko operacijo *Snake*, ki je bila usmerjena v uvoz prenizko ovrednotenega tekstila in obutve, se je obseg uvoza v države članice zmanjšal, v Združeno kraljestvo pa se je še povečal. Večina tega prenizko ovrednotenega uvoza je bila osredotočena na Združeno kraljestvo vse do oktobra 2017, ko je ta država končno začela izvajati zahtevane ukrepe (operacija *Swift Arrow*). Redni obseg uvoza je po tem ostal stabilen, prenizko ovrednoten uvoz v Združeno kraljestvo (diagram 1) pa je praktično izginil.

[12] Glej osemnajsto letno poročilo Evropskega urada za boj proti goljufijam za leto 2017 in devetnajsto letno poročilo Evropskega urada za boj proti goljufijam za leto 2018.

Vendar je to privedlo do učinka prelivanja, saj se je morebiti prenizko ovrednoteni uvoz v letu 2018 preusmeril v druge države članice (diagram 2). Zato so bili inšpekcijski pregledi v obdobju 2018–2021 osredotočeni ne le na zaščito finančnih interesov EU, temveč so ponovno potrdili nasvete in smernice za države članice, naj učinkovito odpravljajo prenizko vrednotenje in preprečijo morebitna nadaljnja prelivanja.

Kot prikazuje diagram 2, so imeli inšpekcijski pregledi tradicionalnih lastnih sredstev, usmerjeni v prenizko vrednotenje, izjemno pozitiven učinek na zmanjšanje obsega prenizko ovrednotenega uvoza po vsej EU ter s tem učinkovito zmanjšali izgube tradicionalnih lastnih sredstev, nastale v proračunu EU.

Diagram 1: Uvoz prenizko ovrednotenega tekstila in obutve, osredotočen na Združeno kraljestvo

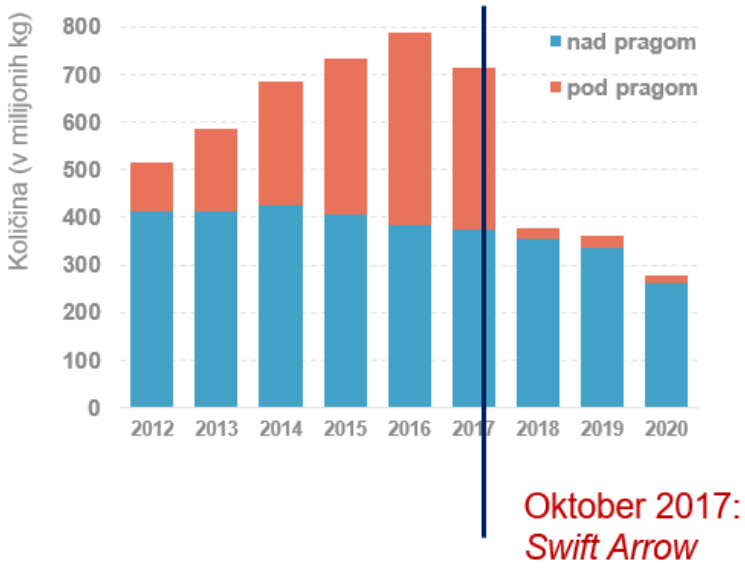
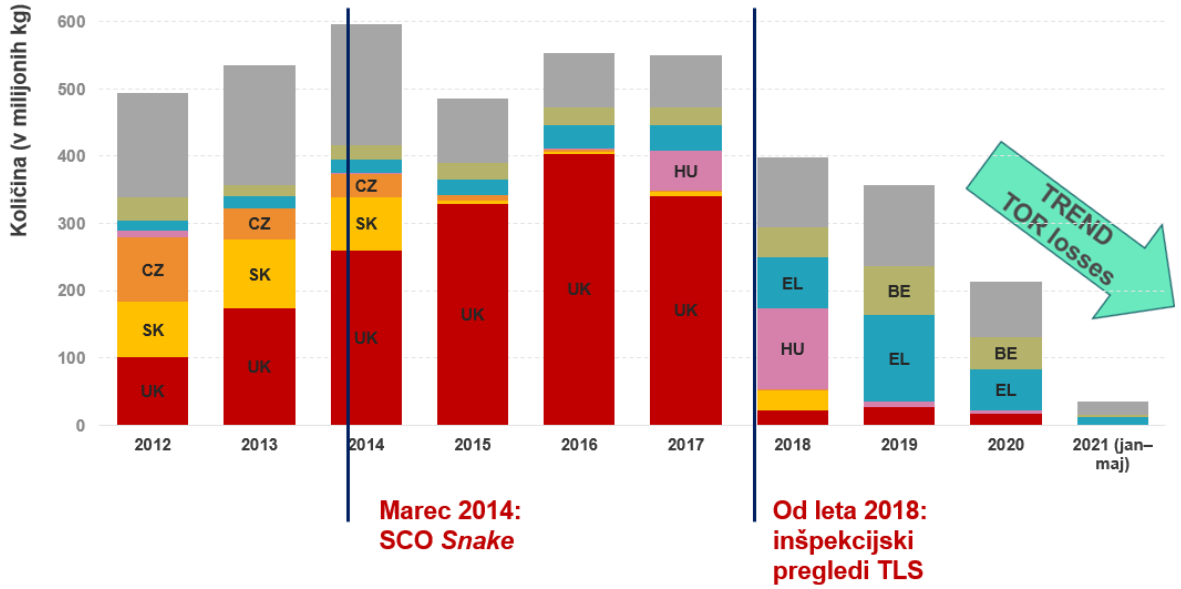

Diagram 2: Obseg morebiti prenizko ovrednotenega uvoza (v milijonih kg)

V letu 2019 so bile **zavezujoče tarifne informacije** pregledane v šestih državah članicah. Inšpekcijski pregledi so bili usmerjeni v zagotavljanje skladnosti s pravili EU za izdajanje in uporabo sklepov o zavezujočih tarifnih informacijah. Ugotovljene pomanjkljivosti niso imele znatnih finančnih posledic za proračun EU. Pomanjkljivosti so se nanašale predvsem na neupoštevanje predpisanih rokov, uporabo nepravilne oznake statusa, neobstoj carinskih kontrol v zvezi z razveljavljenimi zavezujočimi tarifnimi informacijami, nizko raven kontrol pred prepustitvijo blaga in po njej v povezavi z zavezujočimi tarifnimi informacijami, pomanjkljivo komunikacijo med službami ter razlike v kakovosti kontrol med posameznimi območji.

V letih 2019 in 2021 je bila **strategija kontrol za velika podjetja** preverjena v dveh državah članicah, rezultati pa so bili bodisi delno zadovoljivi bodisi nezadovoljivi. Čeprav so tovrstna podjetja pomembna za gospodarstva držav članic in veljajo za zanesljivejša, bi zanje prav tako morala veljati določena raven nadzora ali spremljanja s strani carinskih organov v vseh državah članicah. Pomanjkljivosti so se nanašale na analizo tveganj, zelo slabe ali sploh nikakršne kontrole pred prepustitvijo blaga in po njej ter neobstoj notranjega nadzora v okviru nacionalnih carinskih organizacij.

Leta 2021 je bila **strategija kontrole za protidampinške in izravnalne dajatve** preverjena v osmih državah članicah. Sistemi kontrole se štejejo za delno ali na splošno zadovoljive. Glavne pomanjkljivosti so se nanašale na neizvajanje ali pozno izvajanje profilov tveganja, nedosledne kontrole, pozno določitev in dajanje na razpolago dokončnih protidampinških dajatev (vključno s tem, da so začasne dajatve postale dokončne), pozno določitev ali nedoločitev protidampinških in izravnalnih dajatev na podlagi informacij, prejetih od urada OLAF, ter uporabo napačne stopnje protidampinških in izravnalnih dajatev. Države članice

trenutno v svoje sisteme kontrol uvajajo izboljšave, ki so bile zahtevane v poročilih o inšpekcijskih pregledih in bodo prispevale k nadaljnji zaščiti podjetij s sedežem v EU.

3.3 Strategija izvrševanja za prenizko ovrednoten uvoz

Komisija je z dopisom z dne 21. decembra 2018 vse države članice obvestila o svojem stališču, da zneski carinskih dajatev, ki so bili v zvezi s tekstilom in obutvijo iz Ljudske republike Kitajske določeni in dani na razpolago proračunu EU, morda niso bili pravilni zaradi prenizkega vrednotenja. Zato je Komisija uvedla količinsko neopredeljiv pridržek v zvezi z ocenjenimi izgubami tradicionalnih lastnih sredstev v letu 2018.

Po inšpekcijskih pregledih strategije kontrole na področju carinske vrednosti v vseh državah članicah je Komisija 7. maja 2021 poslala dopise, s katerimi je posamezne države članice obvestila o predhodnih ocenah izgube tradicionalnih lastnih sredstev v zvezi s tem.

Do 31. decembra 2021 je 21 držav članic po informativnem dopisu Komisije, vendar pred sodbo Sodišča v zadevi C-213/19, s pridržkom dalo na razpolago dodatne zneske tradicionalnih lastnih sredstev v skupni vrednosti več kot **1,473 milijarde EUR**.

Statistična metoda, ki jo je Komisija želela uporabiti za oceno izgub tradicionalnih lastnih sredstev, je bila odvisna od rezultata postopka za ugotavljanje kršitev zoper Združeno kraljestvo, ki je privedel do sodbe z dne 8. marca 2022 (C-213/19, Komisija/Združeno kraljestvo). Sodišče je podprlo statistično metodo Komisije.

Skladno s sodbo Sodišča v zadevi C-213/19 je Komisija nadaljevala z ocenjevanjem izgub tradicionalnih lastnih sredstev in bo s tem nadaljevala tudi v letih 2022 in 2023.

3.4 Sončni paneli

Službe Komisije so v letih 2018 in 2019 izvedle inšpekcijske preglede tradicionalnih lastnih sredstev v desetih državah članicah, da bi ocenile njihovo strategijo kontrole uvoza sončnih modulov in ključnih sestavnih delov, deklariranih kot izdelek s poreklom iz Ljudske republike Kitajske, Malezije in Tajvana, za katere veljajo ukrepi trgovinske zaščite (protidampinške in izravnalne dajatve).

Ker je bila v treh od teh ciljno usmerjenih inšpekcijskih pregledov odkrita pogosta pomanjkljivost, povezana z napačno razlago besedne zveze *poslan iz* iz izvedbenih uredb Komisije (EU) 2016/184 in 2016/185 z dne 11. februarja 2016[13], je GD za proračun razširil

[13] Izvedbena uredba Komisije (EU) 2016/184 z dne 11. februarja 2016 o razširitvi dokončne izravnalne dajatve, uvedene z Izvedbeno uredbo Sveta (EU) št. 1239/2013 na uvoz fotonapetostnih modulov iz kristalnega silicija in njihovih ključnih sestavnih delov (tj. celic) s poreklom iz Ljudske republike Kitajske ali ki so od tam poslani, na uvoz fotonapetostnih modulov iz kristalnega silicija in njihovih ključnih sestavnih delov (tj. celic), poslanih iz Malezije ali s Tajvana, ne glede na to, ali so deklarirani kot izdelki s poreklom iz Malezije in Tajvana ali ne (UL L 37, 12.2.2016, str. 56) in Izvedbena uredba Komisije (EU) 2016/185 z dne 11. februarja 2016 o razširitvi dokončne protidampinške dajatve, uvedene z Izvedbeno uredbo Sveta (EU) št. 1238/2013, na uvoz fotonapetostnih modulov iz kristalnega silicija in njihovih

obseg svojih kontrol na vse države članice, ki so isto blago uvažale v obdobju od 30. maja 2015 do 3. septembra 2018[14]. V tem okviru je GD za proračun z dopisom z dne 1. junija 2021 21 držav članic[15] obvestil o morebitnih izgubah tradicionalnih lastnih sredstev zaradi navedene napačne razlage za uvoz sončnih panelov in celic, deklariranih kot izdelek s poreklom iz Malezije in Tajvana. Do 31. decembra 2021 je devet držav članic dalo na razpolago več kot **647 milijonov EUR**.

Ta pomanjkljivost se še naprej spremlja.

Nazadnje je Komisija prek teh dejavnosti inšpekcijskih pregledov, stikov z državami članicami in številnih predstavitev dodatno pojasnila pomen besedne zveze *poslan iz*, ki je vsebovan v zadevni zakonodaji EU, kot ga razlaga Sodišče. To je prispevalo k vzpostavitvi enakih konkurenčnih pogojev za države članice in nadaljnji zaščiti podjetij s sedežem v EU pred takim uvozom.

4. NADALJNJE SPREMLJANJE NA PODLAGI INŠPEKCIJSKIH PREGLEDOV KOMISIJE

4.1 Regulativni vidiki

Kadar se med inšpekcijskimi pregledi odkrijejo napake ali vrzeli v nacionalnih predpisih ali upravnih določbah, morajo države članice sprejeti ukrepe, da jih uskladijo z zahtevami EU ter da se uskladi določanje in zbiranje tradicionalnih lastnih sredstev med vsemi 27 državami članicami. Ta regulativna uskladitev je pomemben dosežek inšpekcijskih pregledov Komisije. Ugotovitve so tudi ključni kazalnik težav, s katerimi se države članice srečujejo pri uporabi carinskih predpisov in predpisov o lastnih sredstvih, ter so podlaga za redna prizadevanja Komisije za izboljšanje regulativnega okvira.

4.2 Rezultat nesoglasij

Razlaga predpisov in postopki v nekaterih državah članicah niso vedno v skladu z zahtevami Komisije. Če nesoglasja ni mogoče rešiti, Komisija uvede postopek za ugotavljanje kršitev[16].

V obdobju 2019–2021 se je začelo, nadaljevalo ali končalo deset postopkov za ugotavljanje kršitev (za podrobnosti glej prilogo). Najvidnejši med njimi je postopek proti Združenemu kraljestvu (C-213/19) v zvezi s prenizkim vrednotenjem tekstila in obutve, ki je povzročilo ogromne izgube lastnih sredstev, ki jih Združeno kraljestvo ni hotelo dati na razpolago.

4.3 Finančni vidiki

---

ključnih sestavnih delov (tj. celic), poslanih iz Malezije ali s Tajvana, ne glede na to, ali so deklarirani kot izdelki s poreklom iz Malezije in Tajvana ali ne (str. 76).

[14] Veljavnost ukrepov trgovinske zaščite.

[15] Vključno s sedmimi državami članicami, ki so bile prej predmet posebnega inšpekcijskega pregleda. Štiri države članice niso sporočile uvoza sončnih modulov in celic v obravnavanem obdobju.

[16] Člen 258 Pogodbe o delovanju Evropske unije.

Za obdobje 2019–2021 so bile Komisiji izplačane dodatne pravice v višini več kot **2,54 milijarde EUR**[17], predvsem zaradi strategije izvrševanja v zvezi s prenizkim vrednotenjem tekstila in obutve ter sončnimi paneli. Poleg tega so povezane z drugimi ugotovitvami v poročilih o inšpekcijskih pregledih in drugih inšpekcijskih dejavnostih ter v okviru nadaljnjega spremljanja na podlagi ugotovitev Računskega sodišča in sodb Sodišča v postopkih za ugotavljanje kršitev v zvezi s tradicionalnimi lastnimi sredstvi.

Skupni znesek zamudnih obresti, ki so jih v tem obdobju plačale države članice, je znašal **137 milijonov EUR**.

5. UKREPI ZA UČINKOVITEJŠO IZTERJAVO TRADICIONALNIH LASTNIH SREDSTEV

Poleg inšpekcijskih pregledov na kraju samem v državah članicah ima Komisija za spremljanje izterjave tradicionalnih lastnih sredstev na voljo tudi več drugih sredstev.

5.1 Pregled neizterljivih pravic, ki so bile odpisane

Države članice morajo sprejeti vse potrebne ukrepe za dajanje tradicionalnih lastnih sredstev na razpolago, razen če se izkaže, da izterjava v skladu s členom 13(2) Uredbe Sveta (EU, Euratom) št. 609/2014 ni mogoča:

— zaradi višje sile,

— zaradi drugih razlogov, ki jim jih ni mogoče pripisati, ali

— ker so bile vknjižbe na račune ali obvestilo o carinskih dolgovih odloženi zato, da se ne ogrozi kazenska preiskava, ki vpliva na finančne interese Unije.

V skladu z zakonskimi določbami EU morajo države članice Komisiji sporočiti neizterljive zneske tradicionalnih lastnih sredstev, ki presegajo 100 000 EUR (poročila o odpisih), v zvezi s katerimi menijo, da niso odgovorne zanje. Komisija nato poda pripombe na vsako poročilo. Namen Komisijinega preverjanja poročil o odpisih je oceniti skrbnost držav članic pri prizadevanjih za določitev carinskih dajatev, ki pomenijo tradicionalna lastna sredstva, in njihovo izterjavo od gospodarskih subjektov.

Za zneske pod pragom poročanja Komisija med inšpekcijskimi pregledi na kraju samem redno ocenjuje vzorce teh primerov, saj ni posebne zahteve za poročanje.

Komisija je za pomoč državam članicam pri ocenjevanju morebitne finančne odgovornosti za neizterljive zneske tradicionalnih lastnih sredstev izdala delovni dokument (priročnik), ki vsebuje merila, na podlagi katerih so bila ocenjena poročila o odpisih. Slednji je bil prvič posredovan vsem državam članicam v okviru zasedanja Svetovalnega odbora za lastna sredstva 6. decembra 2012. Zadnja revidirana različica z dne 8. marca 2018, ki upošteva

[17] Ta številka vključuje zneske, navedene v točkah 3.3, 3.4 in 5.2 tega poročila.

spremembe zakonodaje EU in ustrezno sodno prakso na področju tradicionalnih lastnih sredstev, je bila vsem državam članicam v njihovih uradnih jezikih posredovana 1. junija 2018.

Države članice morajo za vsak zadeven primer pripraviti strukturirano poročilo in ga Komisiji predložiti s pomočjo večjezikovne podatkovne zbirke WOMIS (Write-Off Management and Information System). WOMIS, ki se redno posodablja, omogoča učinkovito in varno upravljanje poročil držav članic.

Pristojne službe Komisije (GD za proračun, GD za obdavčenje in carinsko unijo, urad OLAF in Pravna služba) ocenijo poročilo in državi članici pošljejo pripombe. Te pripombe zadevajo utemeljitev, na katero se lahko država članica sklicuje, če Komisiji ni dala na razpolago tradicionalnih lastnih sredstev, ki ustrezajo neizterljivim carinskim dajatvam.

V obdobju 2019–2021 je bilo Komisiji posredovanih 106 poročil o odpisih, ki so se nanašala na skupni znesek v višini 87,4 milijona EUR. V istem obdobju[18] je Komisija v zvezi s 76 poročili, ki so se nanašala na 40,7 milijona EUR, menila, da izgube tradicionalnih lastnih sredstev ni mogoče pripisati državam članicam. V 181 primerih, ki so se nanašali na **101,1 milijona EUR**, je menila, da so zneski postali neizterljivi iz razlogov, ki jih je mogoče vsaj delno pripisati zadevnim državam članicam. V devetih primerih je bilo poročanje Komisiji neustrezno ali prenagljeno (1,3 milijona EUR).

Za oceno, ali je izgubo tradicionalnih lastnih sredstev mogoče pripisati državi članici, je potrebna temeljita analiza elementov poročila. Na dan 15. septembra 2022 je bilo do 154 poročil o odpisih (163,7 milijona EUR), ki se nanašajo na leta od 2009 do 2021, še vedno v postopku pregleda, delno zato ker zadevna država članica še ni poslala zahtevanih dodatnih informacij.

5.2 Obravnava napak pri določitvi pravic, zaradi katerih so nastale izgube tradicionalnih lastnih sredstev

Komisija je spremljala ugotovljene upravne napake držav članic v škodo finančnim interesom EU v obdobju 2019–2021 (primeri, ugotovljeni med inšpekcijskimi pregledi na kraju samem in na daljavo, odločitve držav o povračilu ali odpustu pravic zaradi upravnih napak, prostovoljno dajanje na razpolago plačil držav članic zaradi upravnih napak, za katere prevzemajo finančno odgovornost za izgube tradicionalnih lastnih sredstev, zavrnjeni odpisani neizterljivi zneski, manjši od 100 000 EUR, itd.). Zato so države članice v obdobju 2019–2021 dale na razpolago **423 milijonov EUR**, poleg zneskov, zbranih za strategijo izvrševanja za prenizko ovrednoten uvoz (točka 3.3) in sončne panele (točka 3.4).

5.3 Podatkovna zbirka OWNRES

[18] Naslednji podatki vključujejo tudi dokončno ocenjena poročila, ki so bila najprej posredovana pred letom 2016.

V skladu s členom 5(1) uredb Sveta (EU, Euratom) št. 608/2014[19] in 2021/768 morajo države članice Komisiji poslati informacije o primerih goljufij in nepravilnostih za pravice, ki presegajo 10 000 EUR. Te informacije se sporočijo prek podatkovne zbirke OWNRES, ki jo upravlja in vzdržuje Komisija.

Komisija iz te podatkovne zbirke pridobi informacije, potrebne za spremljanje izterjave ter pripravo svojih inšpekcijskih pregledov na kraju samem in revizij dokumentacije. Uporablja jo tudi urad OLAF za različne analize in za spremljanje nadaljnjega ukrepanja na podlagi njegovih finančnih priporočil, ki izhajajo iz njegovih preiskav. Sporočeni podatki se podrobno ocenijo v letnih poročilih Komisije Evropskemu parlamentu in Svetu o zaščiti finančnih interesov Evropske unije – Boj proti goljufijam ter v letnem poročilu o uspešnosti carinske unije.

Obrazec za poročanje o goljufijah in nepravilnostih je bil v letu 2018 spremenjen z Izvedbenim sklepom Komisije (EU, Euratom) 2018/195[20]. Podatkovna zbirka OWNRES je bila nadgrajena tako, da upošteva te spremembe.

Ob koncu leta 2021 je podatkovna zbirka OWNRES vsebovala **121 199**[21] primerov goljufij in nepravilnosti (bodisi „odprtih“ bodisi „zaključenih“), na začetku leta 2019 pa jih je vsebovala **106 361**. To pomeni povečanje v višini **13,95 %** ali **14 838** novih primerov, sporočenih v triletnem obdobju 2019–2021.

V okviru dvoletnih zasedanj Svetovalnega odbora za lastna sredstva, ki so potekala v obdobju 2019–2021, je Komisija julija 2019 predstavila nekatera posodobljena pravila o poročanju o tihotapljenju, ki zagotavljajo bolj racionalizirano poročanje. Novembra 2020 so bile države članice pozvane, naj pregledajo in posodobijo primere, izbrane v okviru analize opozorilnih znakov (predvsem neposodobljene in nepravilno sporočene primere OWNRES). Rezultat tega postopka je bil predstavljen na zasedanju Svetovalnega odbora za lastna sredstva julija 2021. Poleg tega je bila na zasedanju junija 2020 predstavljena posodobljena različica uporabniškega priročnika OWNRES, izdana aprila 2020.

5.4 Ukrepi spremljanja za države kandidatke in potencialne kandidatke

Komisija državam kandidatkam in potencialnim kandidatkam zagotavlja tehnično pomoč pri razvoju upravnih zmogljivosti in vzpostavitvi sistemov, ki jih bodo po pristopu potrebovale

[19] Uredba Sveta (EU, Euratom) št. 608/2014 je bila 31. decembra 2020 razveljavljena z Uredbo Sveta (EU, Euratom).

[20] Izvedbeni sklep Komisije (EU, Euratom) 2018/195 z dne 8. februarja 2018 o določitvi obrazcev za poročanje o goljufijah in nepravilnostih, ki vplivajo na upravičene zneske tradicionalnih lastnih sredstev, ter o inšpekcijskih pregledih v zvezi s tradicionalnimi lastnimi sredstvi v skladu z Uredbo Sveta (EU, Euratom) št. 608/2014 (UL L 36, 9.2.2018, str. 33).

[21] To vključuje primere, ki jih je sporočilo Združeno kraljestvo. Združeno kraljestvo je 31. januarja 2020 izstopilo iz EU in ni več država članica EU. Vendar mora skladno z dogovorom iz člena 136(2), točki (c) in (f), Sporazuma o izstopu sporočati primere goljufij in nepravilnosti. Ta obveznost poročanja velja do 20. februarja 2026, kot je določeno v členu 50 in členu 136(3), točka (f), Sporazuma o izstopu.

za izvajanje pravnega reda v zvezi s tradicionalnimi lastnimi sredstvi. V ta namen tudi ocenjuje pripravljenost držav kandidatk in potencialnih kandidatk.

Na tem področju sta bila tehnično delo in pomoč na kraju samem začasno ustavljena zaradi pandemije COVID-19 in negotovega rezultata pogajanj o svežnju o lastnih sredstvih, ki ga je Komisija predlagala maja 2018, zaradi česar je bil sprejet Sklep Sveta (EU, Euratom) 2020/2053, ki se uporablja retroaktivno od 1. januarja 2021.

Komisija je decembra 2021 predlagala dodatni sveženj o lastnih sredstvih za določitev treh novih virov lastnih sredstev[22], ki bi morali ustvariti prihodke za proračun EU, ki ustrezajo finančnim potrebam instrumenta za okrevanje „NextGenerationEU“. Ker se sistem virov lastnih sredstev nenehno razvija, je Komisija sklenila, da državam kandidatkam ne bo zagotovila usposabljanja za sistem virov lastnih sredstev, ki bo po sprejemu tega svežnja znatno spremenjen. Vendar so bile nekatere države deležne strokovnega znanja in izkušenj držav članic na področju lastnih sredstev, in sicer prek tesnega medinstitucionalnega sodelovanja ali drugih projektov, ki jih financira EU in podpirajo vzpostavitev sistema upravljanja lastnih sredstev EU.

Kar zadeva Severno Makedonijo in Albanijo, je septembra 2019 potekala začetna tehnična izmenjava o ustreznem pravnem redu EU o lastnih sredstvih.

Bosna in Hercegovina, ki je od decembra 2022 država kandidatka, je odgovorila na vprašalnik o pravnem redu EU. GD za proračun je aprila 2019 zagotovil svoj prispevek k mnenju Komisije o članstvu v EU.

5.5 Sprememba uredbe o dajanju lastnih sredstev na razpolago

Uredba Sveta (EU, Euratom) št. 609/2014 (uredba o dajanju lastnih sredstev na razpolago) je temelj okvira virov lastnih sredstev in zagotavlja, da države članice pravočasno plačujejo zneske, dolgovane v proračun Unije.

Za dodatno izboljšanje tega okvira je Komisija leta 2021 predlagala celovito spremembo te uredbe. V predlogu so bili obravnavani postopkovni pomisleki držav članic ob zagotavljanju zaščite finančnih interesov EU ter poštenega in uravnoteženega okvira prihodkov.

Po obširnih izmenjavah z državami članicami je marca 2022 začela veljati Uredba Sveta 2022/615 o spremembi uredbe o dajanju lastnih sredstev na razpolago.

6. SKLEPNA UGOTOVITEV

22 Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij: Naslednja generacija virov lastnih sredstev za proračun EU, COM(2021) 566 final z dne 22. decembra 2021.

Kljub izzivom, povezanim s pandemijo COVID-19, rezultati iz obdobja 2019–2021 kažejo, da so inšpekcijski pregledi tradicionalnih lastnih sredstev, ki jih izvaja Komisija, in sistematično nadaljnje spremljanje ugotovljenih pomanjkljivosti še vedno nepogrešljivo in učinkovito sredstvo za povečanje učinkovitosti izterjave tradicionalnih lastnih sredstev ter zagotovitev ustrezne zaščite finančnih interesov EU (kar potrjuje tudi pozitiven razvoj postopka razrešnice, saj Komisija za zadeve zvezi s tradicionalnimi lastnimi sredstvi ni prejela nobenih novih priporočil).

Inšpekcijski pregledi so še naprej ključno orodje za uskladitev in izboljšanje skladnosti s pravili EU. Njihove finančne posledice so velike, kot kaže dodatni neto znesek v višini **približno 2,54 milijarde EUR v obdobju 2019–2021**, ki je bil dan na razpolago proračunu EU. To ustvarja velike spodbude za države članice za pravočasno in popolno dajanje tradicionalnih lastnih sredstev na razpolago proračunu EU. Poleg tega inšpekcijski pregledi prispevajo k zagotavljanju pravilne uporabe carinskih in računovodskih pravil ter s tem dodatno ščitijo finančne interese EU, zato so močan mehanizem za preprečevanje škodljivega izkrivljanja konkurence na enotnem trgu.

V prihodnosti nove izzive predstavljata razvoj mednarodne trgovine in zlasti e-trgovanje. Zanje bodo potrebna nova ustrezna orodja ter še tesnejše sodelovanje med Komisijo in državami članicami, na primer za usklajevanje carinskega nadzora na podlagi tveganja in zagotovitev učinkovitega pobiranja carinskih dajatev.

V ta namen je Komisija v zadnjih letih dodatno racionalizirala svoje ukrepe, da bi se lahko učinkoviteje odzvala na prihodnje izzive, in bo ta prizadevanja nadaljevala s ciljem izboljšati delovanje carinske unije.